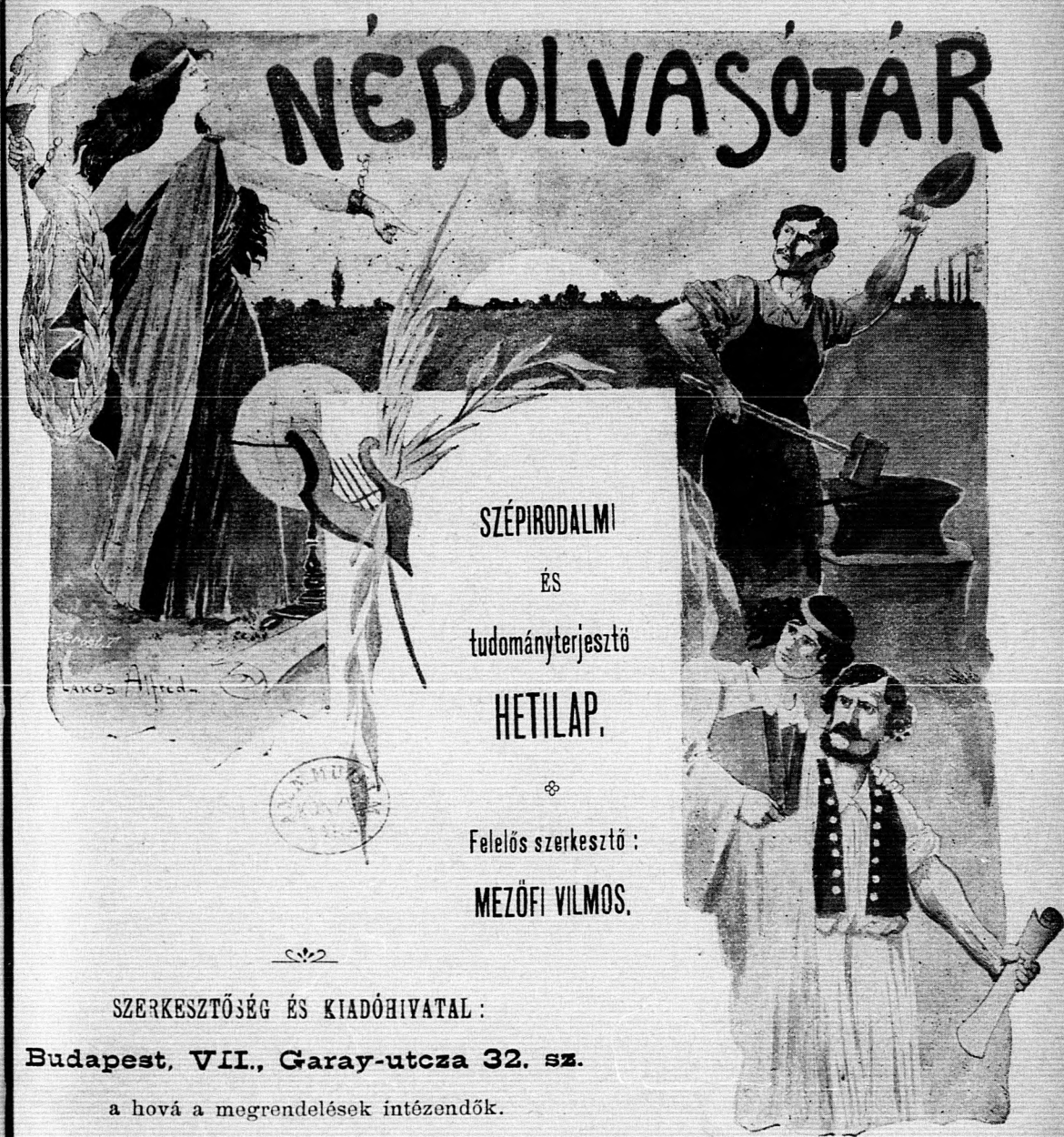

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI
ÉS
tudományterjesztő
HETILAP.

Felelős szerkesztő:
MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay-utca 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom:

Nyomor. (Pásztor Árpád.) — Az osztozkodás. (Krapotkin Péter.) — Az igazság utja. — Léháké a világ. (Abet Ádám.) — Jézus a harez barátja volt. (Weitling Vilmos.) — Tragédia a fegyházban. (Hugó Viktor.) — Az én szerelmem. (Palágyi Lajos.) — A munka betegei. (Szemere Leó.) — Humor. — Különtélek. — Szellemzicrák. — Világkrónika.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

A jutalom.

Ujesztendőre a „Népolvasótár“ minden olvasója díszes faliképet kap, a mely a proletariátus szabadságharczának egy jelenetét ábrázolja. A művészi kivitelű kép bizonyára kedves meglepetés lesz minden olvasónknak. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a képre.

Minden lakásváltozást pontosan tessék a kiadóhivatalnak (Garay-u. 32.) bejelenteni. Panaszokkal rendetlen kihordás miatt stb.: ide tessék fordulni és rögtön intézkedünk.

Bekötési táblák a regényhez készülöben vannak.

A 600 oldalas vaskos Bebel-féle híres könyvet „A nő a multban, jelenben és a jövőben“ minden új olvasónk is Budapesten 25 kr. és vidéken 35 kr. kezelési díj lefizetése mellett megkapja.

A „Népolvasótárt“ terjeszteni minden munkásembernek erkölcsi kötelessége. Minél több olvasója van a „Népolvasótárnak“ annál szebbet és tartalmasabbat nyújtunk. Czimeket szívesen veszünk és rögtön küldünk mutatványszámot.

A jutalomkép, a mely minden lakásnak díszére lesz, száz centiméter hosszú és hatvan cm. magas.

NÉPOLVASÓTÁR

19. szám.

Budapest, 1897. szeptember 5.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Nyomor.

A „Népolvasótár“-nak írta: Pásztor Árpád.

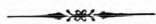
Czifra urak és fényes asszonyok,
Kik az utczákon jártok délczegen,
Megutálnátok sirva magatok,
Ha tudnátok a nyomor hol terem.

Ha látnátok nyirkos négy fal között,
Hogy pusztul, sápad öreg és gyerek.
Minden csöpp butor foltozott, törött,
A légben köd, a szemben köny remeg.

Hajnalkor, éjjel egyformán sivár,
Lelket pusztít és szellemet vakít,
A szörnyü éhség martalékra vár,
Sirva nyújtja elszáradt karjait.

Ha látnátok a nyomor bús helyét,
Ugy nyomnának a fénylő ékszerek,
Betegség, kór, szegénység szertesztét...
Ugy sir felétek: — könyörüljete!

Letépnétek a drága lánczokat
És rohannátok a szabadba ki,
Hol világosság és napfény fogad
S nem szakgatnak az inség karmai.

Az osztozkodás.

— Irta: **Krapotkin Péter.** (Franziából.) —

Általánosan elterjedt mese, hogy Rothschild báró 1848-ban, a mikor attól tartott, hogy vagyonát a forradalom elnyeli, a következő kijelentést tette: „Szívesen megengedem, hogy vagyonomat mások rovására szerezzem meg. Azonban, ha vagyonomat a sok millió európai ember közt szétosztanák, akkor minden egyesre legfeljebb egy tallér jutna. Ünnepelesen kijelentem tehát, hogy mindenkinek aki ezt a tallért tőlem visszaköveteli, kiszolgáltatom.” Eme kijelentés után, a melyet annak rendje és módja szerint közhírré tettett a szeretetre méltó milliomos, nyugodtan sétálgatott lakóhelyén Frankfurt utcáin: Akadt is azután három-négy ember, aki követelte tőle a tallérját, a melyet ő gunyos mosolylyal átadott.

Ime, a csel sikerült: a milliomos családja ma is birtokában van a teméntelen sok kincsnek. Ehhez hasonló módon okoskodnak a gazdagok bölesei. Azt mondják osztozkodni akartok, szegények, valamennyi kabátunkat el akarjátok venni, hogy egy garmadába összehordva mindenki szabadon vehessen onnan magának egyet-egyet. Az osztozkodásnál azután majd alaposan eldöngetik egymást, ugy-e?

Ez bizony rossz tréfa. Nem leszünk annyira együgyűek, hogy az összes kabátokat egy halomra összehordjuk és azután szétosztjuk. Nem volna ebből semmi haszna azoknak, akiket megvesz a tél hidege. Nem arról van szó, hogy Rothschildnak a tallérjait szétosztjuk. A mi célunk az, hogy úgy szervezzük a társadalmi rendet, hogy minden ember, aki bekukkan ebbe a világba, biztositéket nyerjen arra, hogy hasznos munkát végezhet, a melyért a szükséges megélhetési eszközöket megkapja. Másrészt, biztositéket akarunk nyújtani neki arra, hogy ezt a munkát a földbirtokosnak, vagy a gyártulajdonosnak engedélye nélkül is végezhesse, és hogy munkája jövedelmét ne legyen kénytelen másnak adni.

Az a vagyon, a mely most a Rothschildok és Wanderbiltek kezeiben van központosítva, nagy szolgálatot tesz majd annak idején nekünk, mert segélyével a kommunisztikus termelési mód könnyebben lesz életbeléptethető.

Azon a napon, a melyen a földmives földjét megművelheti, a nélkül, hogy termelvényének a felet másnak kelljen adnia; azon a napon, a melyen a gépek, a melyek szükségesek a föld megművelésére, fölös számban rendelkezésére lesznek a földmives népnek; azon a napon, a melyen a bányamunkás a közösség számára és nem egy embernek a javára fog dolgozni: megszűnik a munkás-nép nyomorusága, nem lesz szükség arra, hogy rongyokban járjon és nem lesznek többé Rothschildok és más nevű kizsákmányolók.

Nem fog ember akadni, aki arra lesz utalva, hogy eladja munkaerejét, azért a bérért, amely távolról sem ellenértéke munkájának.

— Igen ám, — mondják a bölesek — mivel fogjátok azt megakadályozni, hogy egy ember, aki Kinában milliókat harácsolt

össze, közetek jöjjön, itten szolgálkat és munkásokat béreljen magának, azokat kizsákmányolja, hogy azoknak a munkáján még jobban meggazdagodjék? Hiszen a forradalmi átalakulás egyszerre az egész világon nem hajtható végre. Avagy a határon mindenkit ki fogtok kutatni és a náluk levő pénzt el fogjátok rabolni? Csinos dolog lenne, ha abban az új társadalomban az embereket így kikutatnák.

Nagy tévedés rejlik ez okoskodás mögött. A tévedés abban áll, hogy soha senki nem kérdi azt, honnan ered a gazdagok vagyona. Kevés gondolkozással beigazolható, hogy a nagy vagyon eredete a szegények nyomorában rejlik. Ha nem lesznek nyomorgók, nem lesznek gazdagok, mert ahol nincsen szegény ember, ott nincs kizsákmányolás. Az a Kinából bejövő gazdag ember elköltheti majd a vagyonát, de ki nem zsákmányolhat senkit, mert senki sem lesz, aki nyomorult bérért rendelkezésére álljon, mert mindenki az államtól, mondjuk a társadalomtól fog munkát kapni, nem pedig egyes emberektől.

Az igazság utja.

Az ifjak szeretik a tevékenységet; az elmélkedés az öregek kedvencz időtöltése. Midőn az idősebbek szívét nemes érzelmek hevítik, hajlandók saját tapasztalataikat az ifjak hasznára fordítani. Van egy nagy szabály, mely cselekvényeinknek egyik csalhatatlan próbaköve; csak azt kell magunktól kérdezni: „Szeretném-e, ha így bánnának velem?“ A másik: „Szeretném-e, ha ezt a tettemet mindenki tudná?“ Lehet-e lealázóbb, önérzetedet sértheti-e valami jobban, mint az az érzés, hogy olyasmit cselekszel — tervelsz — vagy gondolsz, a mi megvilágítva s másoknak tudomására jutva, tégedet ellenszenv vagy megvetés tárgyává tenne? Van-e kinosabb, lesújtóbb érzés, mint tudni, hogy az emberek gyűlölete és megvetésétől csak az a sűrű fátyol ment meg, melybe magadat burkolod? Ez által hamis színeket viselsz, olyan elnézést, sőt helyeslést nyersz, mihez nincs jogod; nem annak mutatod magad, a mi vagy! szóval: ez képmutatás és egész életed: „h a z u g s á g.“

Az igazság szent, megszegése végzetes, mert minden bűnnek ajtót nyit. Én részemről e tekintetben szigorú vagyok, minden kibuvó-ajtót, elpalástolást, kifogást, eselt, csalást, látszatot hibázatok s úgy tekintem, mint a hazugságban, — a legnagyobb bűnben — való részességet. Ha becsületes szándékod van: miért nem vallod be nyiltan? Ha nem akarsz csalni, miért nem mondhatnád meg akaratodat? A hazugság iránt érzett gyűlöletemet a legmagasabbtól a legcsekélyebb tárgyakra is kiterjesztem. Még a világ által megengedett ártatlan szenvedéseket is kárhoztatom. Ide tartoznak: saját véleményünk eltitkolása, meggyőződésünk elhallgatása, a vitatkozás elkerülése, midőn előttünk az igazságot támadják meg, a helyeslés színlelése, hogy ne legyünk kénytelenek ellentmondani; e rossz szokások őszinteségünk rovására történnek. Fő-

képen arra ügyelj, hogy soha se mutass olyan érzelmeket, melyeket nem érzel; megvetésedet ne takard a tisztelet álarca alá. — Az igaz, hogy minden érzésünknek és gondolatunknak nem tartozunk kifejezést adni; de viszont olyan érzelmeket és gondolatokat se mutassunk, melyeket nem érzünk.

Sokszor visszahökkenem a biblia ama tana felett, hogy „ellenségeinket szeressük.” — Hogy a rosszat jóval kell visszafizetnünk s azokat, kik bennünket megbántottak, nem kell bántalmaznunk, ez még megjárja, de szeretni ellenségünket — ez már nincs hatalmunkban s ez indulattal való megpróbálkozás önámításra vezet.

A rosszat jóval viszonzni lehet, bár ez az emberi természet megerősítésébe kerül, de ha megtudjuk tenni: jól esik; de szeretni ellenségünket, bántalmaznunk: ez már az emberi gyarlósággal teljességgel nem egyezik, legerősebb indulatainkkal ellenkezik s teljesítését nem remélhetjük, kivéven, mint fentebb mondtam, az önámítás által.

Hihető, hogy ez a parancs csak képlet s inkább vonatkozik szavainkra és cselekedeteinkre, mint gondolatainkra; úgy kell értelmezni mint jó tanácsot: hogy ellenségeinket ne bántsuk; ha bajban vannak kezünket barátsággal és szivességgel nyujtsuk feléjük.

Szenvedélyeinken uralkodjunk. Az igazság szeretete csak erős akaratunk által olvadhat jellemünkbe; oly temérdek kísértéseknek vagyunk kitéve, hogy csak elhatározott erős akaratunk védhet meg.

A kevélység utálatos, bár annyiban, a mennyiben az aljas tettektől néha visszatartóztat: hasznos. De a kevélység magában véve a rosszból származik, s gyakran a leggonoszabb tettekhez vezet, a türelmetlenség, szivtelenség, sőt kegyetlenségre is; a bosszu a megsértett kevélység természetes gyümölcse. Megtörténik néha, hogy a kevélység a hazugság szennytől megóv, de még gyakrabban megtörténik, hogy a hazugsággal is kibékít s gyarlóságainkat, melyek korántsem bűnök és melyeket nincs okunk szégyelni, a hazugsággal takarjuk.

Nem láttuk-e naponta a szomorú példákat, hogy az emberek, tévedéseik mellett, még komoly ügyekben is konokul megmaradnak, mert restelik őszintén bevallani, hogy nincs igazok. Vannak olyanok, kik szégyenlenek háladosak lenni. A szivességet félnek elfogadni, mert nem akarnak köszönettel tartozni s a másik fél felsőbbiségét elismerni. A hiuság csak nevetségessé tehet bennünket, de a kevélység utálatossá tesz. Szerencsére a kevélységnek is megvan a maga büntetése: a folytonos bosszuság érzete, a gyanúsítások által való gyötrelmek és a féltékenység kinja.

Léháké a világ

Irta: Abet Ádám.

*Léháké a világ, téllené a vagyon,
Éz fáj a népeknek s fáj nekem is nagyon.
Haraggal a szívemben a szerstől azt kérdem:
Mért nincs ott jutalom, ahol van az érdem?*

*Sors utfi felhacrag s mosolyogva mondja:
Közös fájdalomnak, mért nincs közös gondja?
Ahol az erő van, mért nincs ott akarat?
Ahol mindent tudnak, mért nincs ott öntudat?*

Jézus a harez barátja volt.

Irta: Weitling Vilmos.

Jézus a mikor tanítványait elküldötte a világ minden tájára: azokról, a kik tanítványait fogadni és beszédüket meghallgatni nem akarták, így nyilatkozott:

Mátyás evangéliuma 10. rész, 15 vers. Bizony mondom nektek, könnyebben leszén a Sodoma és Gomora földének dolga az ítélet napján, mint annak a városnak.

Pedig, hogy ennek a két városnak meglehetősen rossz módja volt, azt tudja mindenki, mert hiszen földrengés és tűz pusztították el. Más helyen, Lukács evangéliumának 12. részében, 49. vers a következőket mondja Jézus: Azért jöttem, hogy a világra tüzet bocsássak és óhajtanám, hogy már égne. Az 51. vers így hangzik: Azt hiszitek, hogy azért jöttem, hogy békességet adjak a földnek? nem ezért jöttem, inkább azért, hogy visszavonást szítsak. Mátyás evangéliumának 10. rész, 34. versében pedig ez így van elmondva: Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre. Nem azért jöttem, hogy békességet hozzak, hanem, hogy kardot. Ezeken a helyeken megnyilatkozik a forradalmár. Sokkal okosabb volt, semhogy a már amugy is szegény népnek megalázkodást, nélkülözést és lemondást hirdessen, a hogy azt magvarázóinak legtöbbje cselekszi, hogy biztassák a nélkülözőket a tulvilágon való üdvözüléssel. Nem volt szenteskedő, hogy megcsalja a szegényeket egy tulvilági boldogság hirdetésével csak azért, hogy megfélekedzenek a földi boldogságról. Nagyon jól tudta, hogy azokat, a kiknek előjogai ellen harczolt, egyedül a szeretet szavainak a hirdetésével meggyőzni nem fogja. Látta a háborut, a lázongás,

rablást és visszavonást, tanainak nyomán és eleve figyelmeztetett a következményekre. Csak addig hirdette a békességet, a míg prédikációit meg nem akadályozták. Amint azonban a kiváltságosak üldözni kezdték, nem atallotta hirdetni az ellenállást. Nekünk is ez a feladatunk. A míg a létező törvények keretén belül megengedik, hogy meggyőződésünket szabadon hirdethessük: megmaradunk a törvény keretein belül, ha azonban ellenfeleink megsértik a törvényeket, akkor követnünk kell őket az általuk kijelölt térre. Me csüggedjete, ha azt mondom, hogy törvényes uton kell meggyőződésünknek kifejezést adni. E könyvnek szerzője nem az uralkodóktól való félelem miatt, nem gyávaságból, hanem erős meggyőződésből mondja ezt.

Svájcban, a veto¹⁾-joggal mindent el lehet érni és sokkal okosabb a törvényes ut, mint az erőszak és a lázítás utja, a mely mindig rombolással jár.

Szives olvasó, te nem hiszed, hogy törvényes uton is elérhetjük céljainkat? Pedig tiszta és világos, hogy nincs józan ember, a kinek a következő józan szavakkal álláspontunkat meg nem magyarázhatnók: Te dolgozol reggel és este és munkáért oly keveset kapsz, hogy te és családod jóllakni alig tudtok, nem is szólva arról, hogy ruházkodásra és lakásra alig marad. A jövő gonddal terhes, mert a mindennapi kenyér és egész léted bizonytalan véletlenektől függ. Ha beteg leszel, neked és családodnak nyomorognod kell és ha könyörülnek rajtad, akkor a gazdagok asztaláról leest morzsákat a legnagyobb megalázkodás árán kaphatod csak meg. Ellenben a gazdagok családjaikkal együtt gyönyörben, pompában élnek, holott egyikük sem dolgozik. Mindazt, amire szükségük van, egyetlen intésre tőlünk szegény emberektől megkaphatják. Jogos ez? Nem fogja mindenki mondani — ez nem jogos. Nem vennéd szivesen, hogyha ezt egyszer megváltoztatnák? — Persze, hogy szivesen venném — válaszolna erre mindenki. Egyszóval, a nagy többség, mindazok, a kik el vannak nyomva, kell, hogy balássák a dolgok megváltoztatásának szükségességét, a nélkül, hogy a gazdag embereket ezzel megbántanák, mert hiszen ők is, kell, hogy szivesen vegyék, ha embertársaik megszabadulnak a nyomortól és az inségtől. Hogy céljaink diadalmaskodjanak, ahhoz tehát nem kell más, mint az, hogy mindenki hangoztassa: Jöjj, csatlakozzál hozzám, tanácskozzunk közösen

¹⁾ Az a jog, a mely megadja a népnek a hatalmat, hogy egy törvény életbeléptetését tagadó szavával lehetetlenné tegye.

azon, h
a szom
F
igaz üg
egyet s
Sőt töb
Azonba
egyet é
csak sz
embert
E
tásokra
ben, ha
nyek s
kell áll

É
minczh
des go
éves v
annyi
ság kö
vérek
lehetet
műhely
sétalta
szerett
látszik
M
ember
telen
Midón
nem e
a Klau
tott se
sére
Klaud
okból
ember
telhet
az ur

azon, hogyan lehetne leghatásosabban agitálni amellet, hogy azok a szomorú viszonyok, a melyekben élünk, megszűnjenek.

Például, ha minden hónapban egy embert szerzel meg az igaz ügynek és az az egy ember ugyancsak minden hónapban egyet szerez meg, akkor hidd el nagyon hamar a célnál leszünk. Sőt többet mondok. Minden héten lehet egyet-egyet megnyerni. Azonban én csak azt mondom, hogy minden hónapban szerez egyet és akkor, ha ma elkezded és egyet megszerzel, az ugyancsak szerez egyet és így tovább, akkor 18 hónapban ezer és ezer embert nyertetek meg az igaz ügynek.

Egyszóval, nekünk nincs szükségünk a felkelésekre, a lázításokra, mert céljainkat így is elérhetjük. Amde abban az esetben, ha a sajtó szabadságát, a személyes szabadságot, a vélemények szabadságát korlátozni akarják: minden eszközzel készen kell állanunk, hogy megakadályozzuk ezt a merényletet.

Tragédia a fegyházban.

Irta: **Hugó Viktor** (Francziából).

(Folytatás.)

És ezentul mindennap megosztották az ételt. Klaudius harminczhat éves volt, de néha ötven évesnek látszott, ezt az ő rendes gondolkozó és komoly magaviselete okozta. Albin csak husz éves volt, de tizenhétnek is alig látszott, mert e tolvaj tekintetében annyi gyermekes ártatlanság volt. E két ember közt szoros barátság kötődött, mely inkább hasonlított az apa és fiú, mint a testvérek közt levő szeretethez. Albin még majdnem gyermeknek lehetett számitani; Klaudius ellenben öreg embernek látszott. Egy műhelyben dolgoztak, egy szobában laktak, ugyanazon udvarban sétáltak és ugyanazon kenyérbe haraptak. E két barát oly forrón szerette egymást, hogy az egész világot pótolták egymásnak. Ugy látszik, boldogok voltak.

Már beszéltünk a műhely-igazgatóról. A foglyok gyűlölték ez embert, s hogy engedelmességre kényszerítse őket, gyakran kénytelen volt Klaudiushoz folyamodni, kit mindnyájan szerettek. — Midőn valami lármát kellett lecsendesíteni, vagy lázadást elnyomni, nem egyszer megtörtént, hogy az igazgató hivatalos tekintélyének a Klaudius nem hivatalos, de annál hatalmasabb tekintélye nyújtott segítséget. És valóban a foglyok fékezésére és lecsendesítésére Klaudiusnak tíz szava többet ért, mint tíz rendőri szolga. Klaudius az igazgatónak már sok ilyenféle szolgálatot tett. Ugyanez okból az igazgató lelkéből gyűlölte. Féltékeny volt e tolvajra. Ez ember Klaudius iránt szíve mélyében titkos gyűlöletet és engesztelhetlen irigységet táplált; ez a jogszerű fejedelem gyűlölete volt az uralkodó fejedelem ellen, a világi hatalom gyűlölete a szellemi

hatalom ellen. Az ilyféle gyűlöletek a legrosszabbak. Klaudius nagyon szerette Albint, és nem gondolt az igazgatóval. Egy nap kora reggel, midőn az ajtónyitók a foglyokat párosan kísérték a hálósobából a műhelybe, egy börtönőr Albinhoz lépett, ki Klaudius oldala mellett ment, és tudtára adta, hogy az igazgató hivatja.

— Mit akarnak veled? kérde Klaudius.

— Nem tudom, válaszolá Albin.

A börtönőr Albint elvezette. A reggel elmúlt, Albin nem tért vissza a műhelybe. Midőn az ebéd ideje érkezett, és Albin mégsem jelent meg, Klaudius azt gondolta, hogy az udvaron majd megtalálja. De Albin nem volt az udvaron. A műhelybe visszamentek, de Albin nem ment a műhelybe. Az egész nap így folyt el. Midőn este a hálósobába visszakisérték a foglyokat, Klaudius szeme nyugtalanul kereste Albint, és nem találta. Ugylátszik, hogy e perczen nagyon szenvedett, mert egy börtönőrt megszólított, ami pedig sohasem volt szokása.

— Mi a baj — kérde — beteg lett Albin?

— Nincs semmi baja, válaszolá a börtönőr.

— Mi az oka, hogy egész nap nem tért vissza? — folytatá Klaudius.

— Ah! mondá hanyagul odavetve a börtönőr, mert a szállását megváltoztatták.

A tanuk későbbben azt erősítették, hogy a börtönőr válasza után úgy vették észre, hogy Klaudius keze, melyben egy égő gyertyát hozott, reszketett. Azonban elég nyugodt hangon kérdezé.

— Kinek a rendeletéből tették el?

A börtönőr azt válaszolta: D . . . ur parancsolatából történt. A műhelyigazgatót D . . . urnak hívták. A következő nap is úgy telt el mint az előbbeni, Albin nem tért vissza. Estve, a napi munka befejezése után, D . . . igazgató ur eljött, hogy a műhelyben szokott körmenetét megtegye. Amint Klaudius az igazgatót már messziről meglátta, durva posztó kalapját levette fejeéről, sűrke mellényét begombolta, — ilyen a clairvauxi szomorú egyenruha! mert a börtönökben az a hit, hogy a gondosan és tiszteletteljesen begombolt mellény a felsőbb tisztviselőkre kedvező hatást gyakorol; Klaudius kalapját kezében tartva, a padja bemene-telénél állott, az igazgató közeledését várta. Az igazgató elhaladt mellette.

— Igazgató ur! kiáltá Klaudius.

Az igazgató megállott és félig feléje fordult.

— Uram, kezdé Klaudius, igaz e, hogy Albint más szállásra tették?

— Igaz, válaszolá az igazgató.

— Uram, folytatá, Klaudius, nekem szükségem van Albinra, hogy élhessek. És e szavakat tette hozzá: Uram, ön jól tudja, hogy a börtönben kiosztott ételadag nekem nem elég, Albin mindig megosztotta velem az ő részét.

— Az az ő dolga volt, mondá az igazgató.

— Uram, hát nem volna-e lehetséges, hogy Albint ismét egy szállásra tegyék velem?

— Lehetetlen. El van határozva, hogy így kell lenni.

— Ki által? kérdeé Klaudius.

— Általam.

— D . . ur, folytatá Klaudius, ez reám nézve élet és halál kérdése és öntől függ.

— Határozataimtól sohasem szoktam eltérni, válaszolá az igazgató.

— Uram, hibáztam valamit ön ellen?

— Nem.

— Ez esetben miért büntet, miért választja el Albint tőlem?

— „Csak azért,“ mondá az igazgató.

E rövid magyarázat után az igazgató tovább ment. Klaudius lesütötte a fejét és nem szólott többet. Szegény kalitkában levő oroszlán, kinek társát, a kis kutyát, elvették! Kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a fogoly majdnem beteges falánkságán az Albin-tól történt elválasztás bánata egy cseppet sem változtatott. Máskülönben semmi változás nem látszott rajta. Albinról egyik társával sem beszélt. A séta idején a szünórák alatt, egyedül sétált. És éhes volt És egyéb semmi. Azonban, akik közelebről ösmerték, úgy vették észre, hogy Klaudius arczára egy sötét balvégzetes felleg borult, mely naponta sötétebb és végzetszerűbb lett. Környezetéhez most még sokkal szelidebb volt mint eddig. Többen meg akarták ételöket osztani vele, megköszönte, mosolygott, de nem fogadta el.

Az igazgató által adott rövid magyarázat óta minden estve olyan különös, majdnem hóbortosan viselte magát, mi egy ilyen komoly emberben meglepő és feltűnő volt. Midőn az igazgató a rendes órában a körutját tette és a Klaudius munkája előtt haladt el. Klaudius felemelte a fejét és mereven nézett reá: a szívzaggató aggály és harag hangján, melyben egyszerre könyörgés és fenyegetés volt, csak e két szót mondta: — „És Albin?“

Az igazgató úgy tett mintha nem hallaná, vagy távoztában vállat vonított. Ez az ember hibázott hogy a dolgokat ily kevésbe vette, mert e különös jelenetek tanui előtt világos volt, hogy Guenx Klaudius valami nagy dologra határozta magát. Az egész börtön közönsége nyugtalanul várta, hogy a makacs szívósság és és férfias határozottság közt levő harcznak mi lesz az eredménye. Tisztán emlékeztek arra, hogy a többek közt egyszer azt mondta Kladius az igazgatónak:

— Uram hallgason reám, de adja vissza társamat. Biztosítom, hogy helyesen teszi, ha kérésemnek enged. Még egyszer figyelmeztetem, hogy ne feledje el, amit mondtam. Egy más alkalommal, egy vasárnap, midőn az udvaron voltak, Klaudius félre vonult, köre ült könyökét térdére, borult homlokát kezébe támasztva már órákig ült e mozdulatlan helyzetben; Faillette nevü fogoly hozzá ment és nevetve kiáltá: Klaudius mi az ördöget csinálsz itt? Bánatos komoly arczát Klaudius lassan emelte fel és azt válaszolá:

— „Valakit elitélek“.

Elvégre egy este, 1830-ik év október 25-én, épen midőn az igazgató körutját tévé, Klaudius egy óraüveget, melyet azon reggel a folyosón talált, a lábával nagy zajjal tört össze. Az igazgató kérdezte, hogy miféle lárma és ki csinálja?

— Semiség az egész, én okoztam mondá Klaudius. Igazgató ur, adja vissza társamat.

— Lehetetlen válaszolá az igazgató.

— Pedig annak meg kell történnie, mondá Klaudius lassu, mély és szilárd hangon, és az igazgatónak jól a szeme közé nézve, azt tévé hozzá: Gondolkozzék még az ur. Ma október 25-dike. Egész november negyedikéig gondolkozási időt adok.

Egy börtönőr figyelmeztete D . . . urat, hogy a Klaudius beszéde fenyegetéshez hasonlít, és ez esetben be kell záratni.

— Szükségtelen nem záratom be, mondá az igazgató gúnyos mosolylyal, az ilyenféle emberek iránt jóindulattal kell birni.

Másnap reggel egy Pernot nevü elitélt szolította meg Klaudius, aki sötét gondolataiba merülve, többiektől különválva egyedül sétált, míg társai az udvar másik végén a napfénynek örülve töltötték idejüket.

— Nos Klaudius! mondá Pernot, mire gondolsz? ugy látszik, szomoru vagy.

— Attól tartok — válaszolá Klaudius, hogy azzal a jó D . . . urral nem sokára valami szerencsétlenség történik

Október 25-től november 4-ig kilencz nap van. Klaudius egy este sem mulasztotta el az igazgatót komolyan figyelmeztetni, hogy Albin eltávoztatása milyen folytonosan fokozódó fájdalmas helyzetbe hozza. Az igazgató megunt a dolgot, és huszonnégy-órái fogsággal büntette, mert Klaudius kérése nagyon hasonlított a fenyegetéshez. Klaudius ime csak ennyit nyert. November negyediké elérkezett. E nap Klaudius derült arczczal ébredt fel, attól az emlékezetes naptól fogva, midőn D . . . ur határozata Albin barátjától elválasztotta, társai sohasem látták ily derültnek.

(Folytatása következik)

Az én szerelmem . . .

*Az én szerelmem meg nem halt, ne félj,
Amig én élek, addig bennem él,
Szemed reám, vagy másra mosolyoghat,
Én mindhalálig hűn szeretni foglak.*

*Mert szivem mostan lankadt, szomoru,
Mert arczomat ellepte a boru,
Ne hidd, hogy immár többé nem szeretlek,
Csak napfényt várok napjától szemednek.*

*Ha szemed én rám nyájasan tekint,
Megifjulok, felvidulok megint,
Elég velem pár gyöngéd szót beszélned,
És régi szenvedélyem újra éled.*

*Olyan a lelkem, mint az őszi táj,
Most csupa árnyék, csupa bús homály,
S ha fellegekből egy sugár kivillan,
Csodás káprázat! mind az árny elillan.*

*Csak te akard s a régi vagyok újra,
Játékszered lett szívem minden húrja,
Te csalsz belőle bús és víg akkordot,
Dalt, mely lemondó, dalt, mely újra boldog.*

*Oh, csak ne játszál oly sokat velem,
Erőd' ne próbáld gyöngé szívemen,
Ne zaklásd, kinozd hű játékszered',
Hidd, érző húrja egyszer megreped.*

Palágyi Lajos.

A munka betegei.*

A Népolvasótár számára írta: Szemere Leó.

Az előadottakkal a különleges munkásbetegségek sorozata még távolról sincsen kimerítve. Ósmeretes például a dohánygyárak levegőjének káros, roncsoló behatása a szervezetre s különösen a tüdőkre; az ilyen dohánygyárban megromlott tüdőt az orvosok külön megnevezéssel, egyszerűen *dohány-tüdőnek* (Tabak-Lunge) mondják, s ha egy köhögő dohány-munkáshoz hívják őket, már előre is tudják, hogy mi a baj.

De nemcsak a felnőtt és testi szervezetében teljesen kifejlődött munkásembert rontja meg a kegyetlen tőke iszonyu munkája. A proletár-gyermekek már serdülő korában, fejletlen testtel és gyerek-lélekkel állítja az idegromboló, testrontó gép elé az inség egyrészt és másoldalt a haszonleső kizsákmányoló tőke.

Igaz, vannak bölcsek törvények, a melyek eltiltják a gyermekek munkáját egy bizonyos koron alul! Így például a magyar ipar-törvény értelmében a gyárak üzemeiben 10 (!) éven aluli gyermekek nem alkalmazhatók és a 10 évnél idősebbek legfeljebb naponként 10 (!) órai munkaidőre. Nagy bölcsen kimondja továbbá ez a törvény, hogy az ilyen gyermekek csak olyan munkákra szoríthatók, a melyek testi erejüknek megfelelnek! De hol van az az erőmérő,

* Kezdetét lásd a Népolvasótár 16. és 17. számú füzetében.

a mely pontosan meg tudná mutatni, hogy milyen munka felel meg annak a bizonyos gyerek munkásnak? S van-e egyáltalában olyan szakadatlanul folyó gyári munka, a mely egy 10 éves gyermek egészségének megfelelne? És ha végre ezen törvény rendelkezései mégis képesek volnának kellő korlátok közé szorítani a gyermekmunkát, — mint ahogy erre nem képesek: — a kizsákmányoló munkaadók érdeke és a munkáscsaládok insége a törvénynek amugy is korlátolt értékű rendelkezéseit lépten-nyomon kijátsza.

A gyárosok, illetve a gyári munkavezetők nem igen törődnek azzal, hogy a segédmunkára felvett vagy ideiglenesen alkalmazott gyermekmunkások bírnak-e a megkívánt korrallal. S maguk a szülők is azon vannak sok esetben, hogy munkába adandó gyermekeik életkorát a szükséghez mérten, hamisan mondják be, mert biz ők nem igen bírják felfogni, hogy fejletlen gyermekeiknek miért nem volna szabad gyári munkát végezniök. Az éjszakai munka betiltását sem veszik a munkaadók komolyan. Emlékszem egy tíz éves gyerekre, a ki éjszakákon át szakadatlanul hordta a kéziratokat egy második emeleten levő szerkesztőségéből a szomszéd utczában levő nyomdába. És sem a szerkesztőségben, sem a kiadóhivatalban, sem a nyomdában nem tűnt fel senkinek, hogy ez törvényellenes, embertelen eljárás.

A gyermekek munkájával való visszaélés a „szabadelví“ Angliában sem csekélyebb, mint másutt. Egy híres munkásorvos erre vonatkozólag könyvében* a következőket írja:

Angliában az 1875. évben egyedül a fonó- és szövő-gyárak több mint 120,000 tizenhárom évnél jóval fiatalabb gyerek-munkást foglalkoztattak. (Németországban 88,000) Az angolországi árvaházakból seregenként küldötték a gyermekeket az északi vidékek gyáraiba, a hová tanoncokul adta bérbe őket az árvaházak gondnoksága. A gyárak közelében kaszárnyamódra helyezték őket el közösen valami épületbe. de úgy, hogy csak a gyermekek fele részének volt ágya: a másik fele azalatt éjszakai munkát teljesített a gyárban.

Ezen gyalázatos eljárás következtében fertőző láz betegségek tüntek fel a gyermekek között, a melyeknek roncsoló, gyilkoló hatásai végre is felkeltették a nyilvánosság érdeklődését.

Ebben az időben keletkezett ama törvény, hogy egy és ugyanazon ágyban 2 tanoncnál többnek semmi esetre sem szabad aludnia. És még ennek a törvénynek sem volt semmilyen hatása!

Egy 1873 augusztus 29-én kelt törvény megtiltja a 9 (!) éven aluli gyermekek munkáját és még ez alól is kivételt képeztek a selyemgyárak. A gyermekek korát nagyságuk szerint határozták meg, mert anyakönyvek nem léteztek. Ezért a szülők a vizsgáló orvosnak legtöbbször öregebb gyermekeiket mutatták be a fiatalabbak helyett, vagy pedig gyapotot tömtek a fiatalabb gyermekek harisnyájába a talpuk alá, hogy nagyobbaknak tűnjenek fel.

Az ember szinte eliszonyodik, ha olvassa.

* Dr. Popper: Lehrbuch der Arbeiter-Krankheiten. (A munkásbetegségek tankönyve).

S most még egynéhány szót a mai „réteges“ társadalom legalsó osztályáról. Ez a kifejezés magában foglal mindent. A legalsó réteg: a legalsó vagyonu, legalsó értelmű, legalsó erkölcsi érzésű, legalsó egészségű. Ebben a rétegben találjuk a legkevesebb vagyont, a legtöbb babonát, a legtöbb betegséget, a legtöbb scrophulosist.*

A társadalmi kérdések, a kormányok rövidlátása ebben a rétegben nyilvánul legélesebben, legmeztelenebben. És ezen nem lehet rendeletekkel segíteni. Ehhez más valami kell; a mai társadalmi rend gyökeres megváltoztatása. A láz fokát rendszerint a hónaljban méri az orvos, mert ez mutatja legjobban a test hőmérsékletének elváltozását. Mit szólnánk ahhoz, ha egy orvos látva, hogy a hónalj melegsége negyven százalék elkezdene nagy iparkodással kezelni — a hónaljbőrt! Ilyen orvos a mai társadalom, a mely nem a kör indító okait, hanem annak némely külső tünetét akarja gyógyítani.

Humor.

)(Meglepetés.

Egy fiatal leány minden idejét a tükör meg az ablak előtt töltötte. A híu bakfis atya egyszer megigérte leányának, hogy különös meglepetésben fogja részesíteni, ha megtanul főzni. Meg is tanult nemsokára, mire az atya — elbocsátotta a szakácsnét. Ez volt az ígért meglepetés.

)(Káró kutya és a történelem.

Egy bécsi népiskolában egy nebuló a következő levelet hozta atyjától a tanítónak: Igen tisztelt tanító ur! Móricz fiam történetkönyvét az éjjel a Káró kutyánk megette és így ő ma nem tudhat semmit a történelemből. Szombatig, a fizetés napjáig nincs egy árva garasom sem, addig tehát nem vehetek neki új könyvet Tiszteli W. Ede, ércsodró.

)(Majd megmutatja.

X.-né derekasan elnáspángolja a férjét. A szegény ember ijedében az ágy alá bujik, ahol a derék hitvestársa nem érheti el a bottal.
— Gyere elő, ha van bátorságod! — förmed rá a felesége.
— Nem megyek, azért sem megyek! — válaszolja a férj parancsoló hangon. Addig maradok itt, a meddig nekem tetszik! Majd megmutatom, hogy én vagyok az ur a háznál!

Különfélék.

? **A csók veszedelme.** Bayer dr., reichenbergi polgármester, az egészségügyi bizottság gyűlésén a csókot fertőző s ragadós betegség vezető fonalának nevezi. Többek közt azt mondja: Kis gyermekeknél számtalan esetben hosszú, sőt néha halálos végű betegséget idézet elő egyes embereknek az a helytelen szokása, hogy a kis gyermekek száját megcsókolták s pusztá kedveskedésből,

* Betegség.

a gyermekkel oly közről beszélgettek, hogy ezek a beszélő lélegzetét magukba szívták, a mi nem ritkán a gyermek halálát okozta mert a zsenge gyermek gyenge szervezete minden betegség iránt sokkal fogékonyabb, mint a felnőtteké. Bayer époly veszedelmesnek mondja homlok- és kézesókolást is Bizonyosságul bemutatta egyik betegét, egy szép asszonyt, kinek veszélyes daganata volt, mely miatt az egyik szemét ki kellett vágni. E veszedelmes daganat a csók eredménye. Figyelmezteti tehát a szülőket, hogy vigyázzanak gyermekeikre, mert könnyen végzetessé válhatik a csók rájuk nézve.

A nő teremtése. A nő teremtéséről a bolgár nép a következő hagyományt őrizte meg:

A mikor Noé a vízözönkor bárkáját csinálta három mestert fogadott; az egyik azonban csak akkor akart neki segíteni, ha hozzá adja leányát. Noé nem akarta odaadni. De a másik két mester is nőt kívánt, Noé tehát megáldá a macskáját és a szamarát s azok virradóra leányokká váltak. Most már három leánya volt, kiket a három mesterhez adott. Egy idő múlva találkozott az egyik vejével és kérde:

— Egészséges vagy és jól érzed magad? Hogy élsz leányommal? Jól élek apám, szólt az ember, csak ha dühös, úgy kiált mint a szamár!

— Aha! gondolta magában Noé, ez az, a ki szamár volt!

Másnap találkozott a másik vejével, a kitől szintén kérdezte: hogy élsz leányommal?

— Jól élünk apám, szólt az ember, csak ha haragszik, karmol, mint a macska!

— Aha! gondolta magában Noé, ez az, a ki macska volt!

Harmadik napon találkozott a harmadik vejével, s ettől is kérdezte: hogy él leányával.

Nagyszerűen, felelt az ember alig hallani, hogy nő van a házban!

Mo mormogá Noé, ez az, a ki a szívem részét kapta.

? Házassági szerződés a XVII. század elején. Mind ez a példa is mutatja, nagy gonddal szokták volt az ilyesmit megfogalmazni. Az említett okmány eredetije ez:

„ Én Nemes, Vass Vármegyében lakozó, Cseketán levő Farkas Adámnak fia Farkas Mártony, adom tudtára mindeneknek kiket illet, hogy én eljeddtem magamnak jövendőbeli házos társul a Kégyárszeghbe lakozó Domján Mihály uram leányát Pannát, még pedig az Ur Istennek rendeléséből az katolikos törvény szerint. Ennek okáért én, fölül megirt Farkas Mártony és mellettem levő leánykérők, ugymint Sohár Ferenc és Hajdu Mágyás bizonyítjuk, hogy Domján Panna nevezetü mátkámnak a személyemre néző jussomból, minden ingó és ingatlan javaimból, hagyva biztosítottam és möringoltam 60 forint vagyis hatvan ezüst forintokat, kiről adom ezen leveletem és mivel irást nem tudván, kezünk kereszt vonásával is megerősítjük. Jelen levén Áldomás és kézfogáskor ezek a nemes személlek, ugymint itt következődenek: Gödör István †, Domján György †, Sohár Ferenc †, Hajdu Mátyás †, a völegény uram Farkas Martony. Coram me Stephane Györe juratus pagorum Szt.-György v. gyieuse impr.“

Szellemszikrák.

* Néha még a bűnös szenvedélyeket sem titkoljuk el, de az irigység oly szégyellős és bátortalan szenvedély, melyet soha nem merünk bevallani.

* Ha nem volnának hibáink, akkor a mások hibái észrevetésében nem telne oly nagy örömünk.

* Az érdek mindenféle nyelvet beszél és mindenféle személyiséget, még az önzéstelenséget is játsza.

* Az érdek az, mely az egyiket megvakítja, a másiknak felnyitja a szemét.

* Akik aprólékos dolgokkal foglalják el magokat, ritkán képesek nagy dolgokra.

* Az ember soha nem oly boldog és nem oly szerencsétlen, mint amilyennek magát képzei.

* Midőn gyűlöletünk tulságba megy, akkor gyűlöletünk tárgyánál is alábbvalóbbak vagyunk.

* Vannak bolondságok, melyeket épen olyan könnyen megkapunk, mint a ragályos betegségeket.

* A hálátlanokat lekötelezni nem nagy szerencsétlenség, de egy gazember lekötelezettjének lenni elviselhetetlen állapot.

* Az irigység engesztelhetlenebb, mint a gyűlölség.

Világkrónika.

— Építőmunkások bérharcza. A főváros sok ezer építőmunkása napok óta bérharczban áll. Szerény követeléseiket is makacsul visszautasítja a kapzsi töke. A szomorú bérharcznak halottjai és sebesültjei vannak. S történt mindez a szent töke védelmében. Minden rokonszenvünk ott van a harczó munkásnépnél. Legyen övök a győzelem.

— Földrengés. Grácban és környékén (Stájerország) heves földrengés volt. Kár semmiben sem esett.

— Orvosok tanácskozása. Moszkvában nemzetközi orvos tanácskozás van. A tanácskozáson a világ minden részéből 7300 orvos vesz részt.

— Díj a merénylő fejére. Celle város mellett bűnös kezek merénylete folytán nagy vasuti szerencsétlenség volt. A tettes kiderítésére 3000 márka jutalmat tűztek.

— Elgázolta a vonat. St Gaudensben (Déli Franciaország) egy kocsit a robogó gyorsvonat elé került. A kocsiban levő négy embert halálra sebeztek a vonat kerekei. Egy asszonyt a kerekek egészen az állomásig magukkal vontak.

— Kegyetlen gyilkos. Hamburgban egy szolgálégény éjnek idején behatolt egy mosónőhöz, akit megölt és kirabolt. A szerencsétlen nő ujszülött gyermekét is megölte. A gyilkost elfogták.

— Agyonlőtt földbirtokos. Zögershof községben (Poroszország) az ablakon keresztül löttek agyon egy földbirtokost. Azt hiszik, hogy cselédjei követték el a merényletet, mert a meggyilkolt igen kegyetlenül bánt embereivel.

— Öngyilkos gyermek. Melchmanban (Svájc) egy 12 éves gyermek felakasztotta magát.

— A gyilkos tévedése. Csordás Péter, sormási szolgáléeny feltette szeretőjét Mikó János, kiskanizsai legénytől. A féltékeny imádó megakarta pajtását ölni, de a sötét éjszakában egy arra haladó, ártatlan földmivest ütött agyon.

— Uj magyar község. Torontálvásárhely községből 300 magyar család a közelfekvő telepen uj községet alapít.

— Kirabolt hajó. Fiuméhez közel a „Fiduczia“ nevű hajót a nyílt tengeren teljesen kifosztva találták. A hajó népéről nem tudnak semmit.

— Eltűnt gyermekek. Vilmány, abaujtornamegyei községből még májusban eltűnt két 11 éves fiú. A minap huzzták ki a Hernádból holttestüket.

— Magyar gyilkos Berlinben. Gönczy, magyar születésű czipész Berlinben egy hetvenegy éves asszonyt és ennek leányát megfojtotta s tetemüket ládába zárva, a pinczében elrejtette.

— Villámcsapás. Miskolcz közelében fekvő Rodován a villám a város végén legelésző juhnyájba többször lecsapott és hatvannál több állatot agyonsujtott.

— Égő emberek. Kitzingenben egy borkereskedésben tűz ütött ki. Spirituszszal dolgoztak, a mely tüzet fogott. Öt ember volt a teremben, a kik égő ruhákkal rohantak a szabadba. A rémes látványra egy az utcán haladó asszonyt megütött a guta és holtan esett össze. Az égési sebekbe hárman belehaltak.

— Szerencsétlenül járt agitátor. Domela Nieuvenhuis hollandi anarchista vezér leesett a kerékpárról és nehéz sebet kapott.

— Vérengző férj. Zécs Sándor szontai béres feleségét megakarta gyilkolni, de mert Bédics Alajos munkástársa szándékában megakadályozta, azt szurta le. Bédicset, özvegye és három gyermeke siratja.

— Veszedelmes hajcsinosító. Londonban egy „urnő“ a haját valami petroleumszerű szerrel kente be. A bűdőség tüzet fogott és meggyújtotta a szerencsétlen asszony haját. Az asszony belehalt az égési sebekbe.

olvas
szerl
kell
hog
latos
agitá
tése
désé
siten
feljo
képz
Poll
Meg
Meg
runk
sal t
a sz
egy
Ugy
olda
mét
beju
tudt
polg
vert
rés
kén
are
nak
a m
lalh
mag
ven

gosi
meg

hog

köz
rejt

Gazdaság.

A gabonaneműek múlt heti árát a következő táblázat mutatja:

Gabonanem	Súlya amelyből 100 liter	Gabonaár készpénzben mtrm.-ként	
	kgr.		
Buza bánsági	77—81	12 frt —	13 frt — krig
„ tiszavidéki	77—81	12 „ 50	13 „ 05
„ pestvidéki	77—81	12 „ 55	13 „ —
„ fehérmegyei	77—81	12 „ 50	13 „ 90
„ bácskai	77—81	— „ 55	— „ 80
Rozs I. rendű	76—78	8 „ —	8 „ —
„ II.	76—	8 „ 85	8 „ —
Árpa takarm.	70—72	6 „ 75	7 „ —
„ égetni való	—	7 „ 50	8 „ 50
„ sörfőzésre	60—62	8 „ 20	10 „ —
Zab, új	62—64	6 „ 30	6 „ 50
Tengeri bñns. O.	—	4 „ 95	5 „ —
„ máshonnét	—	4 „ 81	4 „ 90
Repczekáposzta	—	— „ —	— „ —
Köles	—	— „ —	— „ —

Szerkesztői üzenetek.

Sch. Antal asztalos, Budapest. Köszönjük a szives figyelmeztetést. Elolvastuk az „Asztalosok Szaklapjának“ 15. számában azt a cikket, a mely szerkesztőnknek egy közleményét vonja bírálat alá. A bírálat jogosságát el kell ismerni, mert hiszen a ki nyilvánosság elé lép, legyen rá elkészülve, hogy írott vagy mondott szavaiért helyt kell állana. Egyedül az a csudálatos, hogy a proletáriátus szolgálatában írásban és szóban eltöltött tíz évi agitációs munkásság az „Asztalosok Szaklapjának“ két évi szerkesztése után: most jut az eszébe némely embernek, szerkesztőnk írói működését ilyen bajánál fogva előránzígált indoktól helytelonító kritikában részeseíteni. S ki az az ember, a ki erre vállalkozott? Olyan-e a ki multja erre feljogosít, a ki írói tollával bebizonyította, hogy van annyira tudományosan képzett ember, hogy valakit irodalmilag „tönkre silányítson“? A cikk alá Pollak Béla neve van írva. Utána kutattunk mit tett, mit írt ez az ember. Megtudtuk, hogy egy „Le a jótékonyssággal“ című hat lapos röpiratot írt. Megszereztük, de — nem olvastuk végig, mert émeiyegni kezdett a gyomrunk. Már az „előszó“ (egy hat lapos füzet elé előszó!) nagy csudálkozással töltött el. A füzetke megírásával „kulturális“ feladatot teljesített, mondja a szerző. Nem rossz. Egy hat lapos füzetke megírása tele együgyűségekkel, egy csomó utszélről felszedett mindennapi frázissal. „Kulturális feladatok“. Ugy látszik a szerzőnek fogalma sincs, mit tesz az „kulturális“. A másik oldalon pedig azta merész állítást koczkáztatja, hogy a római rabszolgák „figyelmét czirkuszokba tereljék“. Pollak ur valószínűleg valahol hallotta, hogy a „plebejusok“-nak rendeztek mutatványos előadásokat a czirkuszokban, de nem tudta, hogy ezek nem rabszolgák voltak, hanem szabad, de vagyontalan polgárok. A rabszolgákat, kikről egyébként csak annyit tud, hogy „ütötték, verték“ őket, bizony nem vitték a czirkuszba, hogy előadásban legyen részük. Ilyen együgyűségektől hemzseg a hat lapos füzet, a melyben egyébként mindenről van szó, csak éppen a jótékonysságról nem, minden mondata arezulcsapása a proletár világnézetnek és határozott czáfolása Marx tanainak. Nem is szólunk a mondattani, helyesírási és a nyelv ellenes hibákról, a melyek bizonyítják, hogy a szerző még az abc-iskolában is haszonnal foglalhatna helyet. Pollak urnak tehát erkölcsi joga nincs a kritizálásához. A ki maga sem tud semmit, netánitson mást. Ilyen ember kritikáját komolyan venni: egyszerűn nevetség lenne.

Sch. József, Piskitelép. A bejelentő hivatal csak az esetben ad felvilágosítást, ha a leánynak korát, születési helyét, legutolsó szolgálati helyét megmondják. Enélkül nem akarják kutatni.

H. Agost, Erzsébetfalva. Igéretét hálás köszönettel fogadjuk és kérjük, hogy ne feledkezzen meg rólunk.

H. Sándor Budapest. Sziveskedjék vasárnap délelőtt, vagy más hét-köznapon hozzánk fáradni megkaphatja, mint régi hívünk olcsóbban. A rejtvényt köszönjük

*) Közművelődési.

B. Mór Szűgyessy. Elküldtük, de elejtett nem adott magáról.
S. Zoltán Szentés. Elküldtük.
F. Bertalan Kassa. Ezentul hetet fogunk küldeni.
Ifj. A. B. Szentés. Sziveskedjék egyenesen Bodh Józsefhez fordulni.
 Czime: Budapest, III. Donáti-u. 71. szám.
P. János Orlai-Török. Más könyvet, sajnos, nem adhatunk. A képet megkaphatja új esztendőre helyette.
K. József Kaposvár. A Népszava előfizetési ára negyedévre 60 kr. Az illetőnek elküldtük a kívánt számokat. Csak buzgolkodjék, a siker nem marad el.
G. Zsigmond Baja. Költeményét nem közölhetjük. Nevét sehol sem találjuk előfizetőink sorában. Ezt nevezi ön támogatásnak?
Sz. Ferencz Nagyvárad. Három számot még küldünk.
S. Márton Pécs. A jutalom könyv kötése puba. A 35 kr. a könyvre és a szállítási költségre lesz fordítva. A könyv bolti ára 1 forint 50 kr.
Sch. Ferencz Ujpest. Van bennük érzés, de technikájuk nem elégséges, üdv.

Számrejtvény.

— Ivanits Lajostól. —

4. 15. 35. 32. — Lakója ez sok kamrának.
 7. 8. 1. 5. — Igen jó tüzelőanyag.
 32. 24. 29. — Gazda füvet erről veszi.
 14. 8. 6. — Vizenyős helyen gyakori.
 10. 6. 3. — Ez minden embert érheti.
 10. 22. 17. — Igen sok kis gyermek teszi.
 26. 14. 26. 33. — Zsidó apját így nevezi.
 23. 6. 28. — Ha két fejjel nincs lefestve.
 4. 13. 23. — Földünk elteto ereje.
 9. 32. 11. 20. 18. — Halhatatlan költőnk neve.
 31. 12. 4. 28. — A keserü ellentéte.
 30. 1. 21. — Gondolatunknak jelképe.
 14. (c) 23. — Egy munkás a tetőn helye.
 8. 16. 5. 19. — Még tánczra is kelsz mellette.
 36. 1. 8. 9. — Szép férfinevek egyike.
 26. 27. 7. 29. — Vigyázni kell épségére.
 14. 25. 18. — Nyugalmunknak ez a helye.
 34. 9. 28. — A bércz ennek az eleme.
 1—36. — Minden munkás eszményképe.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt „Politika és szerelem“ czimű történeli regényt; második jutalom gyanánt „Örök törvény“ cz. regényt sorsoljuk ki

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 21. számában hozzák.

Megfejtési határidő szeptember 16-a.

A Népolvasótár 17. számában közölt betűrejtvény megfejtése:

Szeretet és béke.

Az első jutalmat Robespierre beszédét nyerte: Farkas Károly, Győr.

A második jutalmat, egy humoros magánjelenetet nyerte: Gyenes Jenő Bpest, Zoltán-utcza 17. I. em.

Helyesen megfejtették még a következők:

Budapestről: Petra József, Schnadenberger Ferencz, Migray József, Hosszu Mihály, Bannert János, Lausch Béla, Cziblik Adolf, Fábrián János, Bogyó Mór, Halász Vilmos, Kerey Lajos, Ivány Ambrus, Korány Béla, Kenedy Géza, Hesslein Sándor, Batta Mihályné.

Vidékről: Farkas Károly Győr, Stern Miksa, Fohn Adolf Pápa, Lukács András Baróth, Göbl Mihály, Truckenbród Károly Pécs, Ungár Jenő Miskolcz, Gelb András Gyöngyös. Neufeld Ilona Bécs, Ménesi János Erzsébetfalva, Sorits Márton Pécs, Hereznel István Debreczen, Égető János H.-M.-Vásárhely.

Nyom. a „Vörösmarty“ könyvnyomdában, Budapest, József-körút 14.